

DOKUMENTY

Pápežská rada pre laikov

ŠPORT, VÝCHOVA, VIERA – smerom k novej dobe pre katolícke športové združenia

Libreria Editrice Vaticana 2011

Kniha je zborníkom z medzinárodnej konferencie o športe (Rím, 6. – 7. novembra 2009), ktorý zorganizovala Pápežská rada pre laikov (PRpL, sekcia pre Cirkev a šport) a zúčastnilo sa na nej vyše sto účastníkov z piatich kontinentov. Išlo už v o tretí seminár na tému *Cirkev a šport*, ktorý bol zameraný na osobitné poslanie a katolícku identitu športových združení, škôl a centier voľného času spravovaných Katolíckou cirkvou.

Ako v úvode publikácie píše predseda PRpL, kardinál Stanislav Ryško, športové združenia s katolíckou orientáciou zohrávajú významnú úlohu v spoločnosti. V mnohých krajinách sú to práve inštitúcie pod patronátom Katolíckej cirkvi alebo inšpirované katolíckymi princípmi, ktoré organizujú väčšinu športových aktivít, zvlášť pre mladých. Veľké množstvo mladých ľudí po celom svete sa týždeň čo týždeň zapája do športových aktivít organizovaných katolíckymi školami, farskými centrami pre mladých, alebo katolíckymi organizáciami a združeniami.

Vo svetle knihy kardinála Francisa Georga, arcibiskupa Chicaga, pod názvom *The Difference God Makes: A Catholic Vision of Faith, Communion, and Culture* (New York, 2009), si kardinál Ryško kladie tieto otázky: Akú odlišnosť prináša Boh do sveta športu? Čo prináša naša viera do športovej aktivity? Čím sa odlišujú katolícke športové združenia od ostatných? Aká je ich vlastná identita a poslanie? Aký prínos vo všeobecnosti prináša „katolícke športové hnutie“ pre výchovné poslanie Cirkvi a evanjelizáciu? Cieľom medzinárodného seminára bolo hľadať odpovede na tieto otázky a chápať šport z hľadiska výchovnej perspektívy.

Kardinál Ryško ďalej konštatuje, že v Cirkvi existujú prúdy, ktoré považujú šport za ohrozenie pastoraácie mladých, nakoľko táto činnosť môže kolidovať s časom vyhradeným pre katechézu alebo výchovu vo viere, ba dokonca narušuje samotnú nedeľu, Deň Pána. Iní vidia šport ako určitú návnadu, ktorá môže pritiahnúť mladých späť do Cirkvi. Medzi rodičmi sú takí, ktorí považujú šport za vhodný mimoškolský program pre deti, zatiaľ čo iní v tom vidia kariérnu

príležitosť pre svoje deti, aby sa stali bohaté a slávne. Možno však povedať – majúc na pamäti tieto rôzne pohľady – že je veľmi málo tých, podľa ktorých nie je žiadna spojitosť medzi športovaním a praktizovaním viery. Cirkev už dlhý čas venuje športu osobitnú pozornosť, a to preto, lebo viera prináša do sveta športu určitý rozdiel. Ako napísal Benedikt XVI. v posolstve kardinálovi Severinovi Polettimu pri príležitosti 20. zimných olympijských hier v Turíne (29. novembra 2005), „aj šport – ako jedna z mnohých ľudských aktivít – očakáva, že bude osvietený Bohom cez Krista, aby hodnoty, ktoré vyjadruje, boli očistené a pozdvižené na individuálnej i kolektívnej úrovni“.

Naozaj, športové organizácie, ktoré sa riadia a sú motivované kresťanskými princípmi, by sa mali vyznačovať týmito charakteristikami: majú mať na pamäti, že cez šport vychovávajú; mali by venovať energiu a zdroje na formovanie vychovávateľov; mali by široko oceňovať sociálnu dimenziu športu; mali by sa vyznačovať vlastnou hierarchiou hodnôt, na vrchole ktorej je Boh.

V súvislosti so športom kardinál pripomína slová Druhého vatikánskeho koncilu, ktorý označil športovanie za jednu zo skutočností, ktoré patria k všeobecnému dedičstvu ľudstva a ktoré majú veľký vplyv na formovanie osoby. Konciloví otcovia vyjadrili túžbu, „aby voľný čas bol dobre využitý na oddych a na posilnenie duševného i telesného zdravia, venovanie sa zo záľuby nejakej činnosti alebo štúdiu, cestám do iných krajín (turistika), ktoré zveľaďujú duševné schopnosti a okrem toho obohacujú ľudí o vzájomné poznanie, ďalej cvičeniam a športovým podujatiam, ktoré pomáhajú udržiavať duševnú rovnováhu – a to aj v spoločenstvách – a nadväzovaniu bratských vzťahov medzi ľuďmi každého postavenia, všetkých národov a rozličných rás. Nech teda kresťania spolupracujú na tom, aby kolektívne kultúrne prejavy a podujatia, také vlastné súčasnej epoche, prenikol ľudský a kresťanský duch (pastorálna konštitúcia *Gaudium et Spes*, 61).

Prednášatelia ponúkli účastníkom seminára hlbokú a bohatú reflexiu rôznych možností

a príležitostí, ktoré ponúkajú katolícke športové združenia pre rozvíjanie evanjelizačného poslania Cirkvi, zvlášť medzi mladými, a to práve v dnešnej dobe poznačenej krízou výchovy. Prítomní si tiež vypočuli posolstvo Benedikta XVI. adresované kardinálovi Rylkovi, pri príležitosti tohto medzinárodného seminára.

Na seminári vystúpil Mons. Carlo Mazza, biskup z Fidenze, bývalý olympijský kaplán, dlhoročný šéf úradu pre pastoráciu turizmu, voľného času a športu Talianskej biskupskej konferencie (CEI) na tému *Kresťanská prítomnosť v športe vo svetle učenia Cirkvi*. V prvej časti svojej prednášky predstavil rozsiahle dôvody, prečo sa kresťania majú angažovať v tzv. športovom hnutí. V druhej časti sa sústredil na to, čo nás má motivovať pre obnovenie tejto angažovanosti v postmodernej spoločnosti a v pastorácii.

Prof. Michael McNamee, ktorý prednáša medicínsku a športovú etiku na Swansea University (Wales) predniesol príspevok na tému *Šport a čnosť: integrálna výchova osoby*, v ktorej sa snažil na základe Aristotelovej filozofie ukázať, že morálne a výchovné

perspektívy v športe môžu byť chápané ako aréna ľudskej dokonalosti.

So svojimi príspevkami tiež vystúpili: Susan Saint Sing (USA) – *Šport a duchovný život: Oslavovať Boha vo svojom tele*; Edio Costantini, predseda Športovej nadácie Jána Pavla II. (člen PRpL) – *Nové prístupy a výchovné stratégie pre športové prostredia*. Na záver prvého bloku prednášok vystúpil biskup Mons. Josef Clemens, sekretár PRpL na tému *Smerom k novej dobe pre katolícke športové združenia*.

V druhej časti podujatia sa konali panelové diskusie. V prvom bloku účastníci diskutovali o význame formovania skutočných šampiónov, teda o význame výchovy v duchu takého životného štýlu, ktorý nie je merateľný len slávou a víťazstvom. Druhá panelová diskusia bola venovaná téme, aké sú možnosti svedčiť o Kristovi v katolíckych športoch, pričom diskutujúci poukázali na podporu kresťanských čností, evanjelizáciu mládeže, praktizovanie kresťanskej lásky ako aj na napomáhanie ekumenického a medzináboženského dialógu prostredníctvom športu. Účastníkov seminára prijal na audiencii aj Svätý Otec Benedikt XVI. -sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

Nemecká biskupská konferencia

Opatrenia v oblasti kresťanskej starostlivosti o pacientov

Gemeinsame Texte N. 20/2011

Brožúrku vydali spoločne Sekretariát Nemeckej biskupskej konferencie a Cirkevný úrad evanjelickej cirkvi v Nemecku. Obsahuje pokyny a formuláre týkajúce sa opatrení v oblasti kresťanskej predbežnej starostlivosti o pacientov. Choroba, nehoda či vysoký vek, to sú životné okolnosti prinášajúce množstvo otázok. Je dôležité vedieť, či bude pri človeku niekto nablízku v jeho chorobe alebo pri umieraní, či bude môcť umierať doma alebo v nemocnici, alebo či bude musieť trpieť bolesťami a aká bude zdravotná starostlivosť, ktorá sa mu poskytne. Zomieranie a otázky s ním spojené nesmieme vytesňovať zo svojho života, je potrebné sa nimi zaoberať. Pomôckou môže byť i predkladaná brožúrka. Má povzbudiť a tiež prispieť k lepšej komunikácii medzi lekármi, ošetrovateľmi, pacientmi a ich príbuznými ohľadne rozličných možností opatrení v oblasti starostlivosti o pacientov. Kresťanská starostlivosť o pacientov zohľadňuje teologicko-etické aspekty kresťanského zaobchádzania na sklonku pozemského života a objasňuje dôležité právne body platné v Nemecku. Okrem vlastných opatrení týkajúcich sa pacientov obsahuje tiež ďalšie tri možnosti: plná moc týkajúca sa starostlivosti,

predpisy týkajúce sa opatrovania a zmeny ohľadne želaní pokiaľ ide o zaobchádzanie. Tieto formuláre sú veľkou pomocou, ako zaobchádzať s človekom v čase, keď príde k nepredvídanej udalosti, akou je zranenie, úraz, choroba, či neschopnosť komunikovať a vyjadrovať svoje želania. Možno sa napr. vopred rozhodnúť, ktorá dôveryhodná osoba bude mať plnú moc, kto bude opatrovateľom, či aké zdravotné zaobchádzanie si pacient želá. Rovnako sa tiež určuje, kto je neželanou osobou ako opatrovník. Cirkvi odporúčajú pri vyplňaní formulárov poradiť sa s lekárom. Formuláre nie sú určené len kresťanom, no sú kresťansky orientované. Znamená to, že je jasne odmietané zabitie na požiadanie či lekárska asistancia pri sebausmrtení. Brožúrka je rozdelená do štyroch kapitol. V úvode sú vysvetlené základné pojmy a formy predbežnej starostlivosti, ako aj odporúčania k najvhodnejšej forme výberu. Nasledujú vzory formulárov a napokon vzor kartičky, ktorej držiteľ uvádza základné osobné údaje a osobu, ktorej je zverený vyplnený formulár s potrebnými inštrukciami. Ďalšie dve kapitoly sú doplnujúce a odpovedajú na rozličné otázky spojené s danou problematikou. -lh-

Rada európskych biskupských konferencií (CCEE)**LITTERAE COMMUNIONIS EPISCOPORUM EUROPAE č. 6***Január – Apríl 2011*

Litterae Communionis prinášajú informácie o vzniku Európskej aliancie za voľnú nedeľu. Rada biskupských konferencií EÚ (COMECE), Konferencia európskych cirkví (CEC), Odborové zväzy Európy a Sonntagsallianz z Rakúska a Nemecka založili Európsku alianciu za voľnú nedeľu a primeraný pracovný čas (European Sunday Alliance – ESA). Oficiálne založenie Aliancie sa uskutočnilo počas odbornej konferencie v Bruseli, 20. júna 2011.

Predstavitelia aliancie sú presvedčení, „že všetci občania Európskej únie majú nárok na primeranú pracovnú dobu, ktorá v zásade vylučuje práce neskor večer, v noci, v dňoch pracovného pokoja, ako aj v nedeľu. Sme presvedčení – uvádza sa v Zakladajúcom vyhlásení –, že súčasná legislatíva na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni musí zaisťovať väčšiu ochranu, zdravia, bezpečnosti, dôstojnosti každého človeka a podporovať zosúladenie pracovného a rodinného života. Domnievame sa, že by sa mali posilniť prostriedky pre sociálnu súdržnosť občanov EÚ“.

Vo vyhlásení sa ďalej uvádza, že Európska aliancia za nedeľu podporuje ochranu zdravia a bezpečnosť pracovníkov a ich právo na obmedzenie maximálneho pracovného času a týždenný interval odpočinku, zásadne v nedeľu; vyzýva európske inštitúcie, aby zabezpečili ochranu nedele v princípe spoločného dňa odpočinku v rámci týždňa v EÚ; vyzýva EÚ, aby príslušnými iniciatívami na zabezpečenie voľnej nedele bez práce

a primeranej pracovnej doby lepšie zaistila, že právne predpisy EÚ a pravidlá vnútorného trhu budú zaručovať ústredné miesto bezpečnosti a zdraviu, rovnováhe práce a života a sociálnej súdržnosti; apeluje na vlády členských štátov EÚ, aby prevzali zodpovednosť za zlepšenie, implementáciu a presadzovanie existujúcej legislatívy a kolektívnych zmlúv. Viac sa o Európskej aliancii za nedeľu možno dozvedieť na stránke www.europeansundayalliance.eu.

Európska Aliancia za nedeľu je otvorená pre všetky organizácie občianskej spoločnosti (rodinné, športové zväzy, atď.), národné a miestne združenia za voľnú nedeľu, odborové hnutia, sociálne zodpovedných zamestnávateľov, cirkvi a náboženské spoločnosti. Už mnoho organizácií prejavilo záujem pripojiť sa k Aliancii, či už ako členovia alebo priaznivci.

Legislatívny kontext (Revízia smernice o pracovnom čase). Rozhovory medzi Európskym parlamentom a Radou EÚ o revízii smernice o pracovnom čase (2003/88/EC) boli prerušené v apríli 2009, nakoľko sa nedosiahol kompromis v niektorých bodoch. V marci 2010 začala Európska komisia prvú fázu konzultácií na európskej úrovni so sociálnymi partnermi. V súvislosti s ochranou voľnej nedele v celej Európe zostáva jedna vec jasná: bude zložitá zakotviť princíp všeobecného týždenného dňa voľna v nedeľu do novej verzie Smernice o pracovnom čase. Zdá sa, že komisia tu využíva argument subsidiarity.

-sg-

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska**Kresťanská viera v Boha v antickom svete***Documents Episcopat N. 3/2011*

Kresťanská viera nie je uzavretá, stále sa rozvíja tým, že berie do úvahy filozofické a náboženské prostredie a konfrontuje sa s rôznymi pohľadmi na svet. Pri vzájomnej konfrontácii totiž ešte viac vyniká jedinečnosť kresťanského posolstva.

Tretie tohoročné číslo *Documents Episcopat* prináša štúdiu P. Michela Fédou SJ o význame prvých kresťanských teológov pre dnešnú teológiu z hľadiska medzináboženského dialógu. Autor v nej uvažuje o kresťanskej viere v kontexte jej vzťahov s inými náboženskými presvedčeniami. Zameriava sa na to, ako sa reč o Bohu Ježiša Krista v kresťanskej tradícii spresňovala a vymedzovala v styku s rôznymi

náboženskými a myšlienkovými prúdmi (v 2. a 3. storočí to bol napr. modalizmus, v 4. storočí arianizmus). Keďže do 7. – 8. st. boli kresťania stále v menšine a často aj prenasledovaní, mimoriadny rozvoj teológie nastal až v období cirkevných otcov, keď sa kresťanstvo stalo oficiálnym náboženstvom. V tej dobe sa muselo konfrontovať s rôznymi grécko-rímskymi náboženskými tradíciami, s egyptskými náboženstvami, kultmi či mystériami, a tiež s gnostickými prúdmi a od tretieho storočia s manicheizmom a novoplatonizmom, ako aj s perzskými náboženstvami. Ovocím prehĺbeného chápania právd viery bolo Nicejsko-carhradské krédo.

-ms-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Schweizerische Kirchen-Zeitung

N. 23-25/201

Švajčiarske cirkevné noviny prinášajú v najnovších číslach niekoľko zaujímavých tém. Jeden z článkov sa zaoberá 50. výročím cirkevnej organizácie zameranej na pomoc chudobným v krajinách tretieho sveta. Má misijný charakter a je známa ako nadácia Fastenopfer der Schweizer Katholiken (pôstna obeť švajčiarskych katolíkov). O prvotných aktivitách na pomoc krajinám tretieho sveta od r. 1960, ktoré viedli až k založeniu nadácie na plenárnom zasadnutí biskupskej konferencie v r. 1962, ako aj o základnej myšlienke, jej realizácii a celej škále programov si možno prečítať v spomínanom príspevku. O tom,

aký je prínos cirkví a kultúr pre budúcnosť svetového mieru sa hovorilo na 6. náboženskom fóre na Univerzite vo Freiburgu. V článku, ktorý sa venuje tejto udalosti sú príspevky jednotlivých referentov.

Téme diakonátu je venovaných viac článkov. Jeden z nich sa zameriava na zasadnutie o diakonáte, ktoré sa konalo 28. marca 2011, ďalší hovorí o budúcnosti diakonátu a zaoberá sa tiež Motu proprio „Omnium et mentem“ pápeža Benedikta XVI. z 26. októbra 2009. Aké sú pramene spirituality stálych diakonov informuje ďalší príspevok.

-lh-

RENOVABIS**Ostávajúce zranenia – psychické následky komunizmu***Ost – West Europäische Perspektiven, N. 2/2011*

Aktuálne číslo časopisu, ktorý vydáva nemecká nadácia pri biskupskej konferencii – Renovabis sa zaoberá témou psychických následkov komunizmu. Tieto sa vo veľkej miere týkajú traum a krívd jednotlivcov, rodín. Musia ich prekonávať sami. Takéto psychické následky bolo možno badať, aj keď v spomínaných krajinách komunizmus už dávno nevládol. Jednotlivé príspevky majú priblížiť tento komplexný a ťažko hmatateľný aspekt. V centre pozornosti je otázka týkajúca sa

neskorších následkov komunistických praktík na mentálny rozvoj a stav ľudí v krajinách východnej a strednej Európy, ktorí boli vystavení osobnej diskriminácii rozličného rozsahu. Slovo dostáva psychoanalytik, ktorý hovorí o svojich skúsenostiach s terapiou – napr. prostredníctvom analýzy snov – u pacientov poznačených komunizmom. Jeden z príspevkov sa zaoberá životom v Albánsku či Rumunsku ako žitím medzi bytím a zdaním. Nechýba ani reflexia o význame Cirkvi.

-lh-

Vision 2000**Hovorme predsa o zdržanlivosti***N. 4/2011, Rakúsko*

Štvrté číslo rakúskeho časopisu Vision 2000 sa sústreďuje na aktuálnu tému sexuálnej zdržanlivosti. Jeden z článkov analyzuje vývoj v súčasnosti všeobecne rozšírenej ideológie sexualizácie a mýtov s ňou spojenými. V ďalšom sa zdôrazňuje zdržanlivosť ako ochrana pravej lásky, v inom zas sa prízvukuje, že budúcnosť patrí práve národom, ktoré

zdržanlivosť žijú. Čitatelia sú povzbudzovaní o tejto téme a problémoch s ňou spojenými otvorene hovoriť. Nechýba ani pekný článok o živote svätého Damiana de Veuster, ktorý sa venoval na ostrove Molokai malomocným. Práve na boj s leprou v akýchkoľvek formách upozornil pri jeho svätorečení súčasný pápež Benedikt XVI.

-lh-

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Ing. Mgr. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, redakčná úprava: Mgr. Danka Jacečková, grafika: Jolana Šinajová